НАФТСО
www.naftso.org

1404 София
ж.к. „Г. Делчев“, бл. 53 Е, вх. Б/8
тел.: 02/952 5614; GSM: 0888 477454

НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ НА ФИРМИ ЗА ТЪРГОВСКА СИГУРНОСТ И ОХРАНА

Изх. №: **3269**
Дата: 25.07.2013

П О З И Ц И Я

на Управителния съвет на НАФТСО

по актуални въпроси, свързани с трудово-осигурителните отношения

I. ПО ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС С ЦЕЛ КРИМИНАЛИЗАНЕ ИЗБЯГВАНЕТО НА УСТАНОВЯВАНЕ ИЛИ НЕПЛАЩАНЕ НА ДЪЛЖИМИ ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ (вх. № 354-01-7/28.05.2013 г.)

Управителният съвет на НАФТСО потвърждава становището си *(изх. № 3151 от 27.12.2012 г.)* по повод проекта на Закон за допълнение на Наказателния кодекс (НК), свързан с криминализиране избягването на установяване или плащане на задължителни осигурителни вноски.

Членовете на НАФТСО категорично се противопоставят на приемането на подобен закон, оценяват предишния и сегашния проекти като груба рестриктивна мярка, пред вид на следните аргументи:

- Такъв закон би създал допълнителни **предпоставки за саморазправа с работодатели и нови възможности за отнемане на бизнес.** От пазара ще бъдат елиминирани коректни субекти чрез блокиране на техни активи за обезпечаване на спорни публични вземания.

- **Много работодатели ще бъдат принудени,** особено малки и средни компании, да освободят извънредно работници и служители, за които ще трябва да се погрижи държавата; безработицата определено ще нарастне.

- **Ще бъде налице повишена опасност** от ежедневни доноси срещу работодатели, задръстване с неоснователни жалби и клевети на инспекциите по труда, НАП и съдебната система. Липсата на каквато и да е отговорност от страна на служителите/работниците е реална възможност те да се пробват да „размажат” своя работодател при най-незначителен повод.

- **Предвид особеността на нормативния акт** - закон, а именно: „абстрактна правна норма, която цели да уреди правоотношенията между неограничен брой лица", направените предложения за изменения в НК са „каузални", имат причинно-следствена връзка и тяхното прилагане ще доведе до поставяне на работодателите в неравностойно положение.

- **За да бъде криминализирано едно деяние, предварително би следвало да се прецени неговата обществена опасност** - до какви реални последици ще доведе това престъпно деяние, за да се преследва от закона и да се налага наказателна отговорност. В случая не е налице престъпна воля или воля да се наруши закона априори. Единственият вредоносен резултат е непостъпване на плащания в системата на общественото осигуряване. Не случайно министерството на правосъдието не подкрепи предишния законопроект.

- Задълженията към бюджета и по-конкретно тяхното изпълнение е скрепено и понастоящем със санкции по административен ред. При ефективен и справедлив контрол, с възможност за обективно отчитане на всяка конкретна ситуация и с подкрепа за коректните работодатели, отношението на бизнеса ще бъде променено в положителна посока и без наказателна отговорност.

- Въздигането на въпросното неизпълнение или забавено изпълнение в престъпление ще доведе на практика до **ликвидиране на много търговци** в качеството им на работодатели. В резултат, приходите в системата на общественото осигуряване ще бъдат много по-малко.

- **Предложените изменения не са съпоставени** с действащата нормативна база, тъй като производителите и доставчиците по договори, при които страна са публични институции, са длъжни да фактурират и съответно да начисляват ДДС, след което държавата „преценява" и „забравя" да плаща регулярно, а бизнесът *(тоест работодателите)* е поставен пред нов проблем - да внесе дължимия ДДС, без да се отчита обстоятелството дали е получил дължимите плащания или не. **Не на последно място** е и невъзможността да се извършва прихващане с държавата, което е институт на гражданското право, а последното не изключва държавата като субект.

- **Няма оценка на въздействието** - както с оглед на настоящата икономическа ситуация в страната, така и на тази в средносрочен план. Последствията за бизнеса и за обществото вероятно или на никого не са ясни, или са пренебрегнати.

- **Не е проучена европейската практика**, както и възможностите за нейното прилагане при българските условия. Няма анализ къде точно и защо се бавят заплати и се укриват осигуровки - в кои отрасли и в какви предприятия. Няма яснота колко от забавените заплати и осигуровки са в пряка и/или косвена връзка с неразплатените, но изпълнени обществени поръчки.

Сивият сектор и недекларираната дейност трябва да бъдат ударени от държавата *(за което НАФТСО апелира от години)*, но не и по предлагания начин.

II. ЗА МИНИМАЛНИТЕ ОСИГУРИТЕЛНИ ПРАГОВЕ

Управителният съвет на НАФТСО винаги е защитавал позицията, че осигуряването на работниците и служителите следва да бъде върху реалното възнаграждение.

Не би следвало да се допуска административно да се налага увеличаване на разходите за труд при липса на обективни предпоставки за това. Колкото повече се увеличават минималните осигурителни прагове, толкова повече нараства рискът от съкращения на работни места и/или навлизане в сивия сектор. Това важи с особена сила за работещите в малки и средни компании, за нискоквалифицираната работна ръка и за дейности, предполагащи нискоквалифициран труд.

Увеличените разходи на труд се сблъскват с необходимостта от увеличаване цените на услугите и с невъзможност те да бъдат предоговорени, особено при обществените поръчки. От друга страна увеличаването на минималните осигурителни прагове води до увеличаване на сивия сектор и до намаление на заетостта, което означава загуби в публичния сектор - намаление на приходите от осигуровки и данъци, както и повече разходи за обезщетения за безработица. Никой не прави анализ на ползите за обществото и за ефекта по отношение на осигурителната система.

Ако има споразумения между социалните партньори, има. Ако няма, не би следвало административно да се променя каквото и да е.

За 2014 г. членовете на НАФТСО не виждат предпоставки за увеличаване на минималния осигурителен доход по отношение на „Дейности по охрана и разследване". Основните аргументи са:

- Липса на икономическа логика в тези уникални за Европа понятия „минимални осигурителни прагове" и „минимален осигурителен доход" (МОД). До честна конкуренция и социални ползи води само осигуряването върху реални възнаграждения; всичко друго е заблуда.
- Повишаването на МОД не може да доведе до по-голяма социална сигурност за работещите в частния охранителен сектор и до по-справедлива конкурентна среда за работодателите. Всяко увеличение се отразява негативно и на фирмите, и на охранителите; допълнителният разход винаги е за сметка и на двете страни.
- Кризата продължава, допълнена от политическа нестабилност. Негативните последици ще са факт и през следващата година.

- Пазарът на охранителните услуги е „изкривен”. Сериозен е натискът за намаление на цените за охрана, особено от възложители на обществени поръчки - не само под себестойността, но дори под размера на фонд „Работна заплата” *(при спазване на законодателството)*. Сивият сектор и нерегламентираната дейност се увеличават. Продължава неплащането от страна на публични институции в продължение на месеци.
- При обществените поръчки за охрана критерият „най-ниска цена” се налага без оглед на икономическа логика, качество и професионализъм, без съобразяване с трудово-осигурителното законодателство и с необходимостта от минимална мотивация на охранителите. Губят работодателите, които са коректни към държавата и към собствените си служители.

В Препоръките на ЕК за България от 29.05.2013 г. е констатирано: „Все още е проблем да се гарантира, че системата на минимални социални осигуровки постига целта за намаляване на сенчестата икономика, без да оскъпява прекомерно наемането на нискоквалифицираните работници.”.

III. ЗА ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯТА ЗА ТРУД, МИНИМАЛНА РАБОТНА ЗАПЛАТА И ЦЕНООБРАЗУВАНЕТО

Заплащането на труда на национално, секторно и фирмено ниво следва да се основава на икономическите реалности, квалификацията и добавената стойност на служителите.

Минималната работна заплата (МРЗ) се разглежда като долен праг за възнаграждение. В България, обаче, тя не е реален икономически показател, а някаква абстрактна сума, налагана и повишавана по административен път, независимо от механизма и правилата за нейното определяне.

Членовете на НАФТСО не приемат увеличаване размера на МРЗ с политически и популистки аргументи, както и поради синдикален натиск. Поставянето на минимум за заплащането на труда по административен начин оставя много хора извън пазара на труда, а колкото по-високо е нивото на МРЗ, толкова повече хора са засегнати.

Водещ е пазарът, а не желанието на държавните институции и на синдикатите за увеличаване на постъпленията, основно за сметка на най-ниско платените служители, в т. ч. и упражняващите професията „Охранител”.

В частния охранителен сектор вече е назряла необходимостта от часовó заплащане на труда и от определяне цените на услугите на тази основа, а не на база МРЗ. Този подход би следвало да бъде приложен и при обществените поръчки - възложителите да изискват ценообразуването и оферирането на услуги за охрана с човешки фактор да се формират за определен брой часове, а не на основата на определен или неопределен брой хора.

За настоящата 2013 година, при МРЗ за страната в размер на 310 лв., 250 работни дни и 8-часов работен ден, почасовият размер на минималното заплащане за час работа е 1.85 лв, подчертаваеме: минимално заплащане за час труд, а не минимална цена на услугата.

Часовата ставка следва да включва: фонд работна заплата, други необходимо-присъщи разходи (*униформи, помощни средства, въоръжение, подбор, обучение и управление, задължителни застраховки, такси, гаранции и др.)* и печалба. Тя трябва да е съобразена с изискванията на Кодекса на труда за дневен и нощен труд, осигуряване на отпуск и болнични, както и с общата седмична, месечна и годишна трудова натовареност на охранителния състав.

Ценообразуването във всяка една частна охранителна фирма трябва да се прави на база разходи, а не на основата на изкривената пазарна цена към момента. Коректният охранителен бизнес отдавна е узрял за идеята за по-високи цени на услугите, но проблемът основно е в публичните институции, почти всички от които са възложители на обществени поръчки и болшинството от тях „купуват" отговорност, но не и сигурност за активите си, стимулират недекларираната дейност и „сивия" дял на пазара на охранителните услуги.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Мерките на държавата не трябва да са насочени към наказания преди всичко, а към насърчаване на коректните икономически субекти и подобряване на бизнес средата, към ограничаване на корупцията и на административния натиск.

Отговорността на икономическите субекти (*работодатели, работници и администрация)* не е разпределена балансирано.

Просперитетът на икономиката, в т.ч. успешната битка със „сивата" икономика, не се постига с наказателни мерки и икономически необосновано увеличаване на минималната работна заплата и/или минималните осигурителни прагове, а преди всичко със създаването на подходяща бизнес среда и балансирана отговорност на всички участници в обществено-икономическите процеси.

Всяко икономически необосновано и популистко повишаване на минималното заплащане води до съответно нарастване на безработицата, от което нарастват ангажиментите и разходите на държвата; тя събира от все по-малко субекти, но дава на все повече хора.

Главното е да не се пречи на икономиката сама да реши въпросните проблеми.

Настоящата позиция е приета от УС на НАФТСО на 25.07.2013 г. с протокол № 121, след съгласуване с членовете на НАФТСО.